

Dokument nr. 8:7

(2003-2004)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Lodve Solholm, Øystein Hedstrøm og Øyvind Vaksdal

Forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Lodve Solholm, Øystein Hedstrøm og Øyvind Vaksdal om ny vurdering av vernevedtak på Svalbard mht. vern og gruvedrift

Til Stortinget

BAKGRUNN

Fem områder på Svalbard ble i statsråd september 2003 definert som nasjonalpark. I omfang innebærer det at nesten 4 500 kvadratkilometer av Svalbard (8 pst. av øya), og totalt 65 pst. av øygruppen er nå under en eller annen form for vern. Miljøvernministeren omtaler dette som *"den mest omfattende vernesa-ken på 30 år"* (Dagbladet 27. september 2003).

Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S (SNSK) er derimot bekymret over hvordan vernet vil innvirke på selskapets fremtidige drift. I brev til Miljøverndepartementet og en rekke stortingsrepresentanter på Stortinget, har Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S uttrykt at det er av avgjørende betydning at Øvre Reindalen ikke fredes. De viser også til at gruvedriften ikke har vært, eller er, noen trussel mot Svalbards villmarkspreg. I de 100 år siden industriell gruvedrift startet, har en verken truet det biologiske mangfold eller forandret landskapenes karakter ut over selve gruveanleggene. I tillegg omfattes gruvedrift i stor grad av den nye Svalbardmiljølov, som i seg selv setter begrensninger for hva som kan tillates. Alle inngrep må konsekvensanalyseres og godkjennes. Likevel inkluderes området i et omfattende vern. Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S skriver at *"med en fredning vil en måtte starte planleggingen av avviklingen av Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S' lønnsomme kullvirksomhet fra samme tidspunkt"*. Direktoratet for naturforvaltning

(DN) har gitt sin tilrådning i forbindelse med verneplan for Svalbard. I sin tilrådning av 3. september 2003 skriver DN:

"DN er kjent med at det pr. i dag ikke er fremlagt sikker kunnskap om det er drivverdige forekomster i det området som omfattes av verneforslaget. I øvre del av Reindalen er det påvist en kullforekomst, men etter det DN kjenner til er denne ikke tilstrekkelig undersøkt, og det er heller ikke sannsynliggjort verken at denne er drivverdig eller at denne forekomsten er eneste alternativ til videre kulldrift etter Svea Nord. Det vil etter DN's vurdering være gruveselskapet selv som må fremskaffe og dokumentere slik kunnskap."

DN's uttalelser bygger ikke på fakta eller opplysninger fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S.

I Svalbard Samfunnsdrifts næringsanalyse for 2000 tar en utgangspunkt i at for hvert av de 158 årsverk i reiseliv genereres 0,6 årsverk i avledet virksomhet. For hvert av de 204 årsverk i offentlig forvaltning og service var det 0,5 årsverk i avledet virksomhet. For de 68 ansatte i forskning og undervisning var multiplikator også 0,5. Om vi regner at det også er 0,5 ansatte i avledet virksomhet også når det gjelder direkte kullvirksomhet, gir dette $366+188=567$ årsverk i kullvirksomheten. Siden de fleste i denne virksomheten er familiefolk, gir denne befolkningsgruppen det mest stabile grunnlaget for skolen og annen samfunnsbyggende virksomhet.

Gjennomsnittlig ansettelsestid i kullvirksomheten er for tiden 11 år. Dette er betydelig lenger enn gjennomsnittlig ansettelsestid i reiseliv og i forskning og undervisning. Å foreta beslutninger som kan gi omgående usikkerhet omkring kullvirksomhetens fremtid, vil kunne få raske følger for kvaliteten i det samfunn som er bygd opp i Longyearbyen.

Miljøvernministeren mener at dette ikke er et problem, og at verneplanen ikke innebærer slutten på

kulldriften på Svalbard i nær fremtid. Det har blant annet vært nevnt at man kan drive kulldrift videre dersom det gjennomføres med mindre inngrep på overflaten, ved å grave tunnel til kullforekomstene. Utgraving av en tunnel mellom Svea og Reindalen uten forekomster av kull vil ikke være økonomisk lønnsomt. Dermed blir statsrådets åpning for videre gruvedrift lite realistisk. Miljøvernministerens svar på skriftlig spørsmål (spørsmål nr. 4 (2003-2004)) fra stortingsrepresentant Øyvind Korsberg befester ytterligere frykten hos lokalbefolkningen, når statsråden understreker at Regjeringen vil jobbe for at miljøhensyn skal veie tyngst ved konflikt mellom miljømålene og andre interesser. Statsråden viser i tillegg til at en av forutsetningene for virksomheten i kullfeltet Svea Nord var at det ikke skulle være til hinder for at det skulle kunne opprettes nasjonalpark som omfattet blant annet Reindalen.

Forslagsstillerne synes det er spesielt underlig å registrere at norske myndigheter gjennom vernevedtak hindrer norsk næringsvirksomhet på Svalbard, samtidig som traktaten gjør at utenlandske selskap ikke vil møte tilsvarende strenge restriksjoner.

Longyearbyen lokalstyre deler Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S' bekymring. I brev til

miljøvernministeren (datert 23. september 2003) skriver de:

"Longyearbyen lokalstyre tror at den foreslåtte verneplanen vil ha store konsekvenser for lokalsamfunnet på Svalbard og mener at verneplanens konsekvenser for disse ikke er tilfredsstillende dokumentert. Longyearbyen lokalstyre ber om at det fremmes en mer gjennomarbeidet konsekvensutredning, der verneplanens konsekvenser for lokalsamfunnet, herunder næringsliv og bosetting, belyses grundigere."

Forslagsstillerne mener konsekvensene av opprettelsen av nasjonalparken på Svalbard gir grunnlag til bekymring for næringslivets fremtid på øya. Det er derfor behov for at Stortinget tar en gjennomgang av premissene som skal legges til grunn for vernet.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen foreta ny vurdering av øvre Reindalen mht. vern og gruvedrift, og legge dette frem for Stortinget.

23. oktober 2003